REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
să primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare. Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor.. pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor, Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 17. **Brașov, Luni-Marți 22 Ianuarie (4 Februarie).** **1902.**

Szell aplaudéză.

Mai acum doi anĭ Szell ḑicea în cameră, că este gata a sta de vorbă cu acei bărbațĭ românĭ, carĭ îl vor visita pentru-ca să se înțelégă cu dênsul asupra părăsirii pasivității.

De atuncĭ am tot voit să scim décă s'a găsit care va dintre Românĭ ca să-i împlinéscă acéstă dorință. Dér, mărturisim, că asupra consfătuirilor de felul acesta cu particularĭ românĭ și de origine română s'a păstrat așa de bine secretul la președința consiliului, încât n'a străbătut nimic despre ele.

Astăḑĭ suntem în posiția de a cunósce pe unul din aceia, carĭ au intrat în ințelegere cu ministru-președinte, nu numai asupra părăsirei pasivității, ci și asupra tuturor punctelor, ce preocupă aḑĭ regimul și obștea șovinistă maghiară în raporturile cu Românii.

Acesta este deputatul guvernamental dela Șomcuta mare, Papp Iozsef, Român de origine, dér Maghiar cu sentimentul și cu cugetul.

Cetitorilor noștri le este deja cunoscut debutul lui Papp Iozsef cu ocasiunea desbaterei budgetare în cameră. A fost ca tóte debuturile mamelucilor de origine română, de când cu întroducerea constituționalismului falsificat modern în Ungaria. Aceleașĭ lingușirĭ și umilirĭ; aceeașĭ lipsă de orĭ ce demnitate, de orĭ ce respect față cu trecutul și starea adevĕrată presentă poporului român; același spirit de trădare a celor mai sfinte cause naționale ale lui.

Îșĭ póte omul închipui ce vrea să ḑică a vorbi pe placul dușmanului de mórte al aspirațiunilor de dreptate ale poporului, și cât de mult trebue cine-va să se înjoséscă și să se têrască, ca să dobêndéscă acea aprobare.

Dér, cum am ḑis, lucrul nu e nou. Suntem obicĭnuițĭ să auḑim la fie-care discusiune budgetară pe câte o unéltă unguréscă cântând pe córda omnipotenței celor dela cârmă. Faptul, că de astă dată Papp Jozsef a luat asupră-șĭ acest rol înjositor nu ne-a surprins decĭ de loc. Ceea-ce ne oferă un moment nou și interesant din incidentul debutării Chiorênului celui cu kalpak și cu pintenĭ, este numai și numai faptul, că ministru-președinte Szell, care a fost de față, a distins discursul Chiorênului, Român de nascere, dér trecut în tabĕra inimică, cu aprobărĭ și aplause demonstrative din parte-i.

Foile guvernului retac acest debut special al șefului guvernului, care numai la ocasiunĭ fórte rarĭ bate din pălmĭ, dér organul kossuthist înregistréză strigătele aprobătóre ale lui Szell, și bine face că le păstréză astfel pentru posteritate.

Cetitorii vor avé prilegiul de-a ceti mai jos discursul lui Papp Jozsef reprodus după estrasele foilor unguresci. Lăsăm să judece ei înșișĭ, cu mintea lor sănĕtósă, ceea ce s'a vorbit și să cumpĕnéscă însemnătatea strigătelor de aprobare ale lui Coloman Szell.

Cei ce vor fi cetit discursul de acum vre-o doi anĭ al lui Szell, despre care am făcut amintire la început, vor trebui să ḑică, că acest Papp Iozsef l'a învĕțat de rost și ca mai tot ce a vorbit cu privire la situațiunea Românilor față cu „maghiarimea și unitatea ei“ nu este decât o parafrasă a acelui discurs.

Chiorênul maghiaroman scie să dea în glasul ministrului-președinte, mai ales acolo unde vorbesce despre „agitatorii românĭ“.

Er Szell Kalman aplaudéză!

Dieta ungară continuă în ședința de aḑi desbaterea budgetară. Printre vorbitorii înscrișĭ *contra* proiectului, este și deputatul naționalist slovac Francisc *Vesclovsky*.

Guvernul și Slovacii. Foile maghiare iau act cu multă bucurie despre o *nedreptate* strigătóre, ce li-se face Slovacilor din partea guvernului. Slovacii, ale căror șcóle sunt prigonite și parte închise, au gândit că-și vor puté apĕra limba și naționalitatea prin înființarea de *societăți de lectură* la sate. O astfel de societate au vrut să înființeze Slovacii din comuna Moșoț. Au trimes statutele la guvern spre aprobare. Guvernul însĕ a rĕspuns prin secretarul dela interne *Gulner*, ca „*nem lehet*“ (nu se póte). Aprobarea statutelor a fost denegată pe motiv, că prin înființarea societății de lectură nu se urmăresce scopul indicat în statute, ci scopurĭ cu totul „*ascunse*“ — Foile maghiare reproducênd rĕspunsul acesta, îl însoțesc de comentarii caraghióse și spun, că prin ast-fel de societăți slovăcescĭ ei urmĕresc „scopurĭ panslaviste“.

„A sosit érăși timpul faptelor“ Dr. *Jancso Benedek*, faimosul *spiritus rector* din și mai faimósa „Secție a naționalităților“, ține să reînvieze *era lui Banffy*. Profită de discursul lui Dr. *Lidner* pentru a scrie într'o fóie sovinistă un articol în care ḑice între altele:

„Așa credem, că nicĭ nu se póte închipui un bărbat de stat maghiar, care să crédă, că pe basa pretensiunilor minimale ridicate de Lindner s'ar puté încheia pace cu naționalitățile. Décă s'ar realisa, ceeace însușĭ Lindner a indicat cu *minim*, un pas mai departe nu ar puté fi numai descompunerea, fiind-că în viéța politică tóte își au urmările lor ca și în viéța privată. După vorbirea lui Lindner provocarea la liberalismul lui Francisc Deak și al lui Eötvös nu póte fi în politica de naționalitate, decât un pretext pentru a nu voi să facĭ și pentru acoperirea lașității, nicĭ decât însĕ un argument cu putere convingĕtóre și o justificare. Vorbirea acésta este tot-odată un *memento*, că în politica de naționalitate frasele și cuvintele frumóse s'au pierdut rostul și *a sosit érăși timpul faptelor*. Vai de națiune, décă bărbațiĭ ei dela guvern neînțelegênd cuvêntul de advertisare, ar continua și pe mai departe politica de struț, care ascunḑêndu-șĭ capul în frase frumóse și în declarațiunĭ patriotice, *numai din causa lenei se sperie de fapte*“.

D-l Jancso e setos, precum se pare, de faptele și bravurile de sub Banffy în contra naționalităților. Mâne-poimâne ne-om pomeni póte, că la instigațiile lui, Coloman *Szell* va reînvia „*secția*“ despre care se ḑice, că însușĭ a desființat'o. Nu e nevoie însĕ de secție, câtă vreme sunt între Maghiarĭ ómenĭ ca d-l Jancsó, carĭ își fac o plăcere din a solicita *mĕsurĭ* și *fapte* față de naționalitățĭ. Spiritul de dușmănie și ura vorbesce din tot cuvêntul lor.

Situația în Austria.

În ședința dela 31 Ianuarie a comisiunei budgetare a fost o remarcabilă discuțiune politică.

Comisia a desbătut posiția „*scóle superióre*“ din budgetul cultelor. *D'Elvert* négă legalitatea esistenței politecnicului ceh din Brünn, care nu s'a înființat pe basa unei legĭ imperiale. Germanii, ḑice mai departe, nu vor tolera înființarea unei universitățĭ cehice într'un oraș german din Moravia. Cestiunea acésta nu e curat culturală, ci politică națională, de aceea guvernul, décă vré să păstreze neutralitatea nu póte deslega problema acésta altfel, decât prin ințelegerea dintre ambele naționalitățĭ.

Stransky (ceh) declară, că înființarea unei universitățĭ cehice e necesară. — *Marchet* pretinde recunóscerea limbei germane de stat. — *Kramarz* spune, că majoritatea populațiunei Austriei nu va primi nicĭ-odată limba germană de stat. Cehii doresc din inimă restabilirea păcii naționale, ei însĕ nu pot suferi, ca împlinirea unei pretensiunĭ culturale de absolută ne-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Problema vieții.

In ampla sferă de miturĭ, cu carĭ anticitatea a împresurat una din cele mai distinse figurĭ de eroi ai săi, nicĭ unul dóră nu este atât de ingenios ca și mitul despre *Hercule la rĕspântie*. Este acésta o alegorie de profundă semnificațiune a acelui stadiu de desvoltare în viéța nóstră sufletéscă, când junele de caracter serios, aflându-se pe trépta de a deveni bărbat, începe a simți trebuința de *principii clare și firme* și ast-fel de-odată se vede pus în fața *problemei vieții* spre a-se puté determina asupra *direcțiunei*, ce are s'o urmeze. Căcĭ bărbatul de caracter și cu consciință de sine, care nu se lasă a fi purtat de impresiunĭ și de impulsurĭ momentane schimbăciόse, de disposițiunĭ trecĕtóre și de capricii ca și copiiĭ, „sine luce sine cruce“ prin viéță, asemenea unei năĭ fără cârmă, aruncate de valurĭ, ci are să-și reguleze după principii întréga sa activitate,—astfel de bărbat mai înainte de tóte trebue să vină cu sine în curat asupra *problemei vieții*, deóre-ce corectitatea, séu necorectitatea principiilor practice ale vieții depinde în ultima istanță pe deplin de corectitatea, séu necorectitatea concepțiunii teoretice, ce ne-am format'o peste tot despre *chemarea vieții omului*.

Astfel vedem în figura mitică a eroului simbolisat pe nobilul și seriosul june în momentul, când el se află în fața celei mai importante probleme practice: în fața problemei vieții. Lupta sufletéscă, ce el o susține victorios, indică în mod ingenios dificultățile cuprinse în problemă, ér cele două ḑine, ce-l ispitesc pe june, personifică cele două direcțiunĭ ale vieții: *direcțiunea morală-ideală și direcțiunea eudemonistică-utilitară*, carĭ atât în viéță, cât și în sciință până în ḑiua de astăḑĭ se luptă una în contra celeilalte.

Fie-care din aceste două direcțiunĭ se baséză pe o altă idee fundamentală: una pe ideia moralității, cealaltă pe ideia fericirii și în clara pricepere a diferenței generice și a independenței relative a acestor două specii de bunurĭ ale vieții: a bunului *etic* și a bunului *eudemonistic*, se cuprinde sîmburele, ér în justa apreciare a diferenței lor în valóre se cuprinde corecta deslegare a problemei.

Diferența generică a acestor două specii de bunurĭ este atât de adênc înrădĕcinată în natura relațiunilor vieții omenescĭ, încât ea de tot spontan, așa ḑicênd deja cu primele începuturĭ ale culturei, se obtrude consciinței naturale a popórelor. Consciința naturală a popórelor cu mult înaintea periodului, în care reflecsiunea scientifică începe a-se deștepta, statoresce o diferență de valóre între bunul etic: *virtutea*, și bunul eudemonistic: *plăcerea*; între o viéță morală, dér *nefericită* și între o viéță *fericită*, dér *nemorală*, despre ce tocmai mitul nostru atât de profund și poetic ne dă o probă atât de frumósă și elocintă. Căcĭ precum se scie, fiul lui Iupiter și al Alcmenei, soției regelui Thebei, în epoca mitică s'a considerat de eroul cel mai valoros, cel mai curagios și cel mai brav, ce s'a vĕḑut vre-odată, dér tot-odată și ca cel mai nefericit dintre toțĭ pentru multele năcasurĭ, ce gelósa Juno a trimis asupra lui dela nascere până la finitul vieții lui. Și fie conceptul idealelor moralității omenescĭ, precum și al celor al fericirii omenescĭ, după caracterul și gradul de cultură al popórelor, orĭ cât de variat și fluctuant, priceperea cum-că moralitatea și fericirea sunt două lucrurĭ deosebite, carĭ după împrejurărĭ acușĭ coincid, acușĭ se desfac, acușĭ se condiționéză, acușĭ se eschid, acéstă pricepere rĕmâne pururea vie în consciința naturală a tuturor popórelor, prin tóte timpurile, pe tóte treptele culturii.

Nu tocmai astfel este acésta în sciință în diferitele ei teorii filosofice despre problema vieții.

Nicĭ Aristoteles, cel mare cugetător, ce-l cunóscem atât în privința profundimii, precum și a vastității spiritului, carele, afară de mai multe altele, a întemeiat și cele mai importante două sciințĭ biosofice: *Etica* și *Politica*, și care mai bine decât orĭ-cine altul înainte, séu după el a cuprins în fond problema vieții, — nicĭ acest cugetător, déjă ideia moralității și ideia fericirii formeză cele două puncte cardinale ale întregii sale concepțiunĭ de viéță și deșĭ el tot clar va fi vĕḑut ...

¹) Acest interesant *essay* scris de d-l Dr. *Alexandru Mocsonyi* s'a publicat în Almanachul societății de lectură „Petru Maior“ apărut la finele a ului trecut.

cesitate a Cehilor, cum e înfiinţarea universităţii cehice, sĕ se facă pendentă de aprobarea Germanilor.

După-ce vorbiră mai mulţĭ oratorĭ, *ministrul cultelor* declară, că *recunósce* în principiu de îndreptăţită dorinţa Cehilor. Moravia, avĕndu-se în vedere numĕrul populaţiunei şi importanţa ei culturală, va fi luată serios în considerare cu ocasia înfiinţării nouelor universităţĭ.

Ministru-preşedinte spune, că în principiu e aplecat a împlini dorinţele esprimate atât din parte germană, cât şi cehică, décă acésta va fi posibil pentru ambele rasse. Dér în urma esperienţelor de până acum, nu află consult înfiinţarea unei universităţĭ paritetice — *Herold* declară, că Cehii ar considera de *casus belli* acceptarea propunerei lui D'Elvert privitóre la ştergerea din budget a posiţiei politechnicului ceh din Brünn. Un *casus belli* ar avé apoi urmările cele mai periculóse.

— „*Corr. Slava*“ publică un comunicat. după care deputaţii slavĭ au declarat ministrului-preşedinte *Koerber*, că décă se va primi propunerea comisiunei privitóre la gimnasiul din Cilli (în care limba de predare sĕ fie şi cea germană şi cea slovenă), ei vor trage consecenţele faţă cu guvernul.

Fi-va pace?

Scirĭ din Haga şi Bruxella anunţă, că acţiunea de pace a guvernului olandes se face la expresa dorinţă a Reginei *Wilhelmina*, care doresce ferbinte sĕ se pună capĕt rĕsboiului.

In urma acestei dorinţe a Suveranei olandese, ministru-preşedinte *Kuyper* s'a dus sĕptĕmânile trecute la Londra, ca sĕ sondeze în persónă terenul şi disposiţia spiritelor în Anglia. Kuyper, ce-i drept, n'a dat faţă cu miniştrii englesĭ, n'a comunicat nicĭ oficial, nicĭ privat cu ei, ci s'a adresat cătră *Rosebery*, şeful oposiţiei moderate şi fostul ministru-preşedinte liberal, care mai e şi amic personal cu Regele Edward. Din Londra Kuyper s'a dus direct la Paris, a convorbit cu ministru frances de esterne Delcassé, care însĕ — precum se afirmă — nu s'a alăturat pe faţă la demersurile Olandei, dér a asigurat pe Kuyper despre bunăvoinţa Franciei. Din Paris Kuyper s'a reîntors acasă şi urmarea acestei călĕtorii a fost trimiterea desamintitei note cătră guvernul din Londra, în care Olanda îşĭ oferă bunele ei servicii în interesul păcii.

Ce conţine nota olandesă? După unii ea ar propune trimiterea unei misiunĭ olandese în Africa-de-Sud, care cu permisiunea lui Kitchener sĕ mérgă în tabĕra Burilor, sĕ între în contact cu comandanţiĭ burĭ, sĕ mijlocéscă încetarea ostilităţilor şi trimiterea de delegaţĭ acreditaţĭ cu carĭ sĕ se tracteze asupra condiţiilor păcii. Vré adecă guvernul din Olanda sĕ propună Engliterei o modalitate de a-se negocia asupra păcii, şi spre scopul acesta îşĭ oferă bunele lui servicii.

Inainte de a face demersul acesta, guvernul Olandei — spune o telegramă din Haga — a încunosciinţat pe tóte puterile marĭ despre acţiunea lui. *Germania* a respins orĭ-ce solidaritate cu acţiunea declarând, că nu póte eşi din neutralitate. Rusia şi Francia, din contră, sĕ fi dat îndemnurĭ guvernului olandes, fără însĕ de a-se alătura la acţiunea lui.

Dér Burii? E sigur, că Kuyper n'a avut nicĭ un fel de însărcinare dela Krüger, care însuşĭ a declarat, că el nu póte tracta despre pace fără de scirea şi învoirea lui Botha, Schalk-Burger, Dewett şi preşedintele orangean Steyn. Krüger sĕ fi cerut libertatea de a-se înţelege pe cale telegrafică cu aceştia, însĕ guvernul din Londra nu s'a învoit, fiind-că el nu vré sĕ aibă de a face cu Krüger şi Steyn, nicĭ nu-i recunósce de autorităţĭ cu care sĕ pótă tracta. Din momentul în care Englitera a declarat de anexate cele douĕ republice, Krüger şi Steyn nu mai sunt „persóne responsabile“ în ochii lui Chamberlain et. Comp.

Alt-fel stă lucrul cu comandanţii burĭ. Ei sunt recunoscuţĭ, de silă ca de bună voie, parte beligerantă, cu ei prin urmare Anglia ar puté tracta în ce privesce partea militară a marei cestiunĭ (armistiu, capitulare, chiar şi amnestie). Este însĕ mare întrebare, décă Botha şi Dewett şi cei-lalţĭ comandanţĭ burĭ se vor învoi ei sĕ între în negocierĭ cu Anglia contra voinţei lui Krüger şi Steyn? N'ar prejudeca ei printr'un ast-fel de pas posiţiei de drept şi putere politică a preşedinţilor, carĭ şi aqĭ sunt consideraţĭ de şefĭ ai celor douĕ republice? — firesce, nu din partea lui Chamberlain.

Unde mai pui, că Burii sunt aplecaţĭ a încheia pacea numai pe lângă păstrarea intactă a independenţei lor de stat. Pentru ei alternativa: *pace cinstită séu continuarea rĕsboiului*, nu şi-a pierdut nimic din însemnătate.

Cu tótă intervenirea binevoitóre a Olandei, situaţiunea rĕmâne decĭ fórte dificilă şi nu sunt speranţe, ca demersurile guvernului reginei Wilhelmina sĕ aibă resultate imediate şi reale.

*

Étă, de alt-fel, scirile mai nouĕ:

Corespondentul londones al qiarului „*Independance Belge*“ este informat, că în consiliul ministerial dela 31 Ianuarie s'a stabilit rĕspunsul la nota olandesă. Guvernul engles *respinge* hotărît propunerea de intervenire a Olandei.

Alte telegrame londonese spun, că rĕspunsul dat guvernului olandes e ţinut în terminĭ fórte energicĭ. Guvernul engles declară, că în viitor nu va lua ca basă a discuţiunei decât o propunere, după care Burii *capitulézâ necondiţionat*. Kitchener sĕ fi declarat, că e de prisos trimiterea unei comisiunĭ în Africa-de-Sud, cum propune guvernul din Olanda. In urma acésta în consiliul de miniştri a învins părerea, că sfîrşitul rĕsboiului nu se póte aştepta, decât prin victoria deplină a armelor englese.

De altă parte preşedintele *Krüger* a declarat unui corespondent al qiarului parisian „*Le Journal*“ următórele:

— Nu facem rĕsboiŭ din plăcere, ci pentru-ca *sĕ ne susţinem libertatea*; ne luptăm, fiind-că vrem pacea. Salutăm din inimă orĭ-ce iniţiativă, care ne aduce c'un pas mai aprópe de scop. Poporul bur nu va despera, chiar décă l'ar ajunge loviturĭ nouĕ. Credinţa în Dumneqeu ne dă curagiul şi ne face neîmblânqiţĭ. Tóte vor trece. Dumneqeu trimite, ce-i drept, marĭ ispite şi încercărĭ asupra poporului meu, el însĕ nu l'a părăsit nicĭ-odată. Nenorocirea e trecĕtóre, aceia însĕ carĭ pĕcătuesc, vor fi supuşĭ judecăţii vecĭnice.

Succesiunea la tronul sêrbesc.

Din *Belgradul* Sêrbiei se telegrafézâ:

Impregjurarea, că prinţul Petru *Karagheorghevicĭ* se dă pe faţă ca pretendent la tron, ceea-ce apare din proclamaţia rĕspândită în ţéră, a făcut o mare impresie în Belgrad şi a atins penibil curtea, fiind-că pasul acesta era considerat câţĭ-va anĭ mai înainte ca ceva imposibil şi familia Karagheorghevicĭ era considerată caį absolut inofesivă. Deşi manifestul pretendentului a făcut fără îndoiélă o adêncă impresie, totuşĭ mişcarea în favorul lui Karagheorghevici, séu chiar o încercare revoluţionară, trebue considerată de-ocamdată ca absolut infructuósă. Deóre-ce însĕ nimenesce părerea, că din căsĕtoria regelui Alexandru cu regina Dragina nu se pot aştepta moştenitorĭ şi fiind-că presupunerea acésta promovézâ în mare mĕsură şansele lui Karagheorghevici, *cestiunea divorţului a devenit în mod firesc obiect de cumpĕnire politică*, ba faima a pus în legătură cu cestiunea acésta şi repeţitele consfătuirĭ ale regelui cu metropolitul. De altă parte se vestesce, că până acum regele a respins hotărît presupunerea, că ar voi sĕ divorţeze. Scirile despre intenţia regelui de a abdica la tron, sunt creaţiunea fantasiei. La acésta se opune caracterul energic şi vênjos al regelui. Pe regele Alesandru l'au atins fórte penibil scirile foilor strĕine, că el ar trata cu Rusia privitor la abdicare şi că între Austro-Ungaria şi Rusia s'ar fi ajuns la o înţelegere în ce privesce succesiunea la tron. Un om de încredere al regelui va pleca încurênd la Viena şi Petersburg, ca la locurĭ competente sĕ dea espresiune pĕrerilor, ce le are regele asupra cestiunei moştenirei tronului.

*

Ediţia parisiană a lui „*New-York Herald*“ publică mai multe convorbirĭ, ce le-a avut corespondentul sĕu cu regele şi regina Serbiei. Regele *Alexandru* i-a declarat:

— Sper, că voi trăi încă 20, eventual 30 de anĭ. *Imĭ voiŭ apĕra tronul cu sabia în mână*.... Décă până la 1912 nu mi-se va nasce copil, mĕ voiŭ înţelege cu Scupştina asupra persónei succesorului, de sigur însĕ nu după dorinţa lui Dr. Georgevicĭ, care complotézâ în Viena cu familia Karagheorghevicĭ contra mea... In tóte împrejurările pot conta pe armata mea.

Regina *Dragina* a qis:

— Nu vom abdica şi până când regele nu va fi mai bĕtrân cu 25 anĭ ca aqĭ, nu renunţ la speranţa de a avé copii.

Din dieta ungară.

Discursul lui Dr. Papp József.

Am amintit deja în numĕrul precedent al fóiei nóstre, că în qiua de 31 Ian., un pretins Român, ales deputat în cercul Şomcutei-marĭ (Chioar) cu numele Dr. Papp József s'a ilustrat în dieta ungară cu un discurs „patriotic“, care a fost fórte aplaudat.

Nu trecuseră nicĭ 24 de óre dela discursul deputatului sas Dr. Lindner, care, cu tótă moderaţia sa, a avut darul de a provoca o adevĕrată furtună, şi étă, că vine Dr. Papp Jozsef sĕ dea dela tribuna parlamentară Românilor sfatul, sĕ-şĭ plece capul orbiş înaintea despotismului de rassă unguresc şi sĕ sărute varga cu care sunt bătuţĭ.

Étă după foile maghiare, ce a spus d-l Dr. Papp Jozsef:

Când m'am hotărît a întra pe arena politică, unul din motivele decisive a fost dorinţa de a fi şi eu un atom modest în munca patriotică, care tinde într'acolo, ca în elementul român, ce locuiesce în acéstă ţéră, sĕ se menţină, desvolte şi propage sentimentul patriotic, datoria altruistă faţă cu patria, respectul şi alipirea faţă cu instituţiile constituţionale ale patriei, sĕ se întăréscă credinţa în bine şi în rĕu faţă cu patria şi că toţĭ cetăţenii patriei acesteia, fără deosebire de rassă, sĕ nu recunóscă, decât o singură ţîntă, care ţîntă sĕ fie: „Patria înainte de tóte! (Aprobărĭ în drépta).

Acest scop numai aşa îl vom puté ajunge, décă vom *infiltra în cetăţenii nemaghiari ai patriei sentimentul patriotic maghiar* şi vom deştepta într'înşii consciinţa, că numai atuncĭ pot sĕ fie toţĭ cetăţenii acestei patrii fericiţĭ şi mulţumiţĭ, când gloria şi puterea corónei sfântului Ştefan va sci sĕ se impună cu egală forţă

---

n'a ţinut în aceeaşĭ mĕsură cont de diferinţa generică a acestor idei, încât sĕ separeze bunul etic de cătră bunul eudemonistic ca douĕ separate, tot o genere diverse specii de bunurĭ ale vieţii şi sĕ le recunóscă relativa lor independenţă; ba mai mult caracteristica fundamentală a contemplaţiunei filosofice aristoteliane despre viéţă consistă tocmai în contopirea frumósă şi armonică a acestor douĕ specii de bunurĭ ale vieţii — căcĭ, precum se scie, pentru Aristoteles *fericirea basată pe moralitate* constitue adevĕrata destinaţiune a vieţii.

Dér décă deja acéstă teorie, în fond corectă, nu póte satisface în mĕsură deplină tuturor relaţiunilor practice ale vieţii, precum resultă ele tocmai în urmarea diferenţei generice şi independenţei relative a ideilor de sub întrebare, cu atât mai puţin pot sĕ împlinéscă acésta acele douĕ direcţiunĭ diametral opuse, dér de-opotrivă unilaterale, în carĭ s'a desbinat'sciinţa după ce şi-a atins culmea în filosofia aristoteliană şi carĭ direcţiunĭ, cunoscute sub numirea de *Epicureism* şi de *Stoicism*, fac simţite efectele duunóse ale unilateralităţii lor până în qilele nóstre.

Ambele aceste contemplaţiunĭ ale vieţii consună în aceea, că ambele négă simplu diferinţa generică între moralitate şi fericire — o diferinţă, ce zace în natura lucrului şi este pururea susţinută prin consciinţa naturală — şi identifică din principiu, deşi în mod diametral opus, aceste douĕ idei.

Fie-care dintre aceste douĕ şcóle recunósce din principiu numai un singur bun, însĕ pe când una găsesce acest unic bun în moralitate, cealaltă îl găsesce în fericire.

Pe când după doctrina stoică fericirea şi virtutea coincid în mod absolut, aşa că afară de virtute nu esistă nicĭ un bun şi nicĭ un rĕu, după părerea lui Epicur unicul bun absolut este plăcerea, unicul sĕu sĕu absolut este durerea. Décă pentru Stoa plăcerea şi durerea şi tóte altele din carĭ pot acelea sĕ provină, scad până la completa desvalorare, pentru Epicur din contră virtutea în sine nu e decât o pură ilusiune şi numai virtutea calculată la plăcere are o valóre condiţionată. Astfel vedem cum Stoa identifică fericirea cu moralitatea, ér Epicureismul moralitatea cu fericirea.

In acéstă forţată identificare a moralităţii cu fericirea zace cea mai marcantă trăsătură de caracter a întregei direcţiunĭ *eudemonistice-utilitare* dela Epicur până la Spinoza şi Bencham şi dela aceştia până la I. St. Mill, modernul întemeietor al Utilitarismului. Dér tot în acéstă unilateralitate zace şi clamantul neadevĕr şi completa netemeinicie a acestei teorii, care nu scie a-se avênta până la o concepţiune adevĕrat morală a vieţii şi care nepricepênd de loc esenţa şi valórea intrinsecă a moralului, prin neadmisibila devalvare a părţii celei mai bune în om, îl devalvézâ şi pe acesta.

In direcţiunea stoică din contră concepţiunea *Kantiana* formézâ o curiósă întorsătură.

Deşi pretinsul rigorism stoic al eticei Kantiane nu este tocmai veritabil, stând, precum se scie, în dosul aparentului sĕu rigorism etic ascuns eudemonismul religios, şi deşi o doctrină, care sistemul sĕu moral nu şi-l basézâ pe spontaneitatea instinctelor şi inclinaţiunilor etice, ci pe datorinţă, esenţa moralităţii o vede în conflictul dintre datorinţă şi inclinaţiune, ér dincolo de mormênt postulézâ stabilirea unei armonii între meritul moral şi fericire, deşi o astfel de doctrină sigur nu stă la înălţimea contemplaţiunii stoice, care în tóte aceste puncte represintă tocmai contrariul şi care, pe lângă tóte unilateralităţile şi esageraţiunile sale, prin necondiţionata ei apreciare a bunului etic, ce tótă valórea şi rĕsplata sa o pórtă numai în sine însuşĭ, documentézâ un spirit etic impunĕtor de respect; cu tóte acestea Kant trece de modernul representant al anticei Stoa. Şi décă lui cu tot dreptul i-se recunósce meritul de a fi accentuat cu tótă agerimea diferinţa generică între moralitate şi fericire, ce până atuncĭ parte n'a fost destul de băgată în sémă, parte a fost complect ignorată, totuşĭ el şi aci, ca şi în altele, a trecut departe peste ţîntă. Pe când Epicur şi Stoa, cum vĕqurăm, au identificat în mod invers moralitatea şi fericirea, Kant cade din acéstă unilateralitate într'alta, când nu numai distinge între ambele, ci statoresce cel puţin pentru acéstă viéţă între ele şi o relaţiune de incompatibilitate principială.

(Va urma.)

în afară și înlăuntru. (Vii aprobărĭ în drépta).

Față cu acest scop trebue sĕ vină pe a doua linie orĭ-ce deosebire de religiune și limbă, și oratorul se declară pe față de aderent al ideii, că între marginile acestei patrii sĕ înceteze orĭ-ce frecărĭ și cu toții sĕ ne unim în iubirea de patrie (Vii aprobărĭ în stânga estremă).

Alt motiv a fost, când a întrat în lupta politică, ca sĕ vestéscă de aicĭ din parlament, concetățenilor de limba românéscă care este direcția, pe care vor trebui sĕ o urmeze, décă vréu sĕ se fericéscă.

Inainte cu șése-decĭ de anĭ încă nu era luptă de naționalitățĭ în Ungaria. Atuncĭ rassa română, care locuiesce în acéstă patrie. îșĭ iubia patria și îi era credinciósă. *Décă n'ar fi agitatorii, nicĭ adĭ nimic n'ar tulbura pacea.* (Décă n'ar fi păstorii, lupii ar puté în dragă voie sĕ mănânce oile. — Culeg.) Românii din patrie deja înainte cu sute de anĭ au făcut servicii însemnate acestei patrii și drept recunoscință au dobândit nobilimea încă pe vremurile lui Ludovic cel Mare. *Contopirea naționalităților n'ar fi așa-dér un lucru imposibil, décă se aplică mijlócele potrivite.*

Vorbesce despre disproporția numerică între alegĕtorii din diferitele cercurĭ și susține, că Românii n'ar trimite un numĕr mai mare de deputațĭ nicĭ în casul, când s'ar face o nouă și mai potrivită arondare a cercurilor electorale.

Pasiviștii românĭ nu se pot plânge de nimic, afară póte de gradul inferior al culturei poporului lor, care după-cum arată statistica ocupă ultimul loc în acéstă țéră. Dér aicĭ nu e guvernul de vină, căcĭ guvernul înființéză destule școlĭ, de vină sunt însĕ aceia, carĭ nu-șĭ trimit copiiĭ la școlă. (Aprobărĭ în drépta și în stânga estremă). fiind-că se tem sĕ nu învețe acolo ungaresce. Dér pentru Dumnedeu, *ce nenorocire ar fi, décă în țéra acésta fie-care cetățén ar sci limba statului de-opotrivă?* (Vii aprobărĭ în drépta. Mișcare în stânga estremă).

Barabás Béla. Acestea sĕ le spui Românilor!

Szell Kalman ministru-președinte: Are sĕ le spună și acolo! (Așa e! Așa e! în drépta. Sĕ audim! Sĕ audim).

Papp Jozsef: El a arătat aceste lacune și neajunsurĭ și în discursul sĕu de program, ce l'a ținut în fața alegĕtorilor (Aprobărĭ generale în drépta). Pasiviștii sunt de părere, că ne vom puté înțelege, décă nu vom întra în contact unii cu alții. (Aprobărĭ în drépta). *Sĕ vie în viéța publică maghiară,* sĕ-șĭ spună gravaminele, și atuncĭ orĭ vor fi ei capacitațĭ, orĭ va înțelege țéra, ceea-ce ei voiesc. Acésta este calea dréptă, dér nu sĕ țină jăraticul sub cenușe și sĕ aștepte ocasia favorabilă, când vor isbucni flacările. (Aprobărĭ în drépta).

Vorbind despre dacoromânism spune, că décă înainte de asta cu o miie de anĭ n'ar fi venit Maghiarii sĕ întemeieze aicĭ patrie, care sĕ despartă pe Slavii de Sud de cei de Nord, astădĭ n'ar mai fi element românesc pe acest pămênt. Ajunge sĕ aruncăm o privire asupra unei hărțĭ, pentru-ca sĕ vedem, că între Slavii de Nord și cei de Sud un stat dacoromân nicĭ-odată nu s'ar fi putut constitui, și décă s'ar fi constituit, nu s'ar fi putut menține. Vedem mai departe, că *Maghiarii, națiunea maghiară întotdéuna a format bastionul de apĕrare al românismului din valea Dunării.* De unde urméză, că rassa românéscă din patria maghiară nu póte avé alt interes, decât acela, ca se contribue la fortificarea Ungariei. Acésta ni-o impune interesul nostru de rassă, abstrăgĕnd dela aceea, că *Românii sunt o parte constitutivă inseparabilă a națiunei maghiare.* (Aprobărĭ generale).

Prin faptul, că Românii din patrie sunt adevĕrațĭ prietenĭ și membrii alcătuitorĭ ai națiunei maghiare, ei fac servicii patriei maghiare, regelui, păcii europene și în același timp *și esistenței Românilor dele Dunărea de jos.*

Față cu acei Românĭ, carĭ pĕcătuesc contra marilor interese ale patriei și carĭ țintesc la dismembrarea țĕrii, este jutificată rigórea cea mai draconică. (Aplause). Mărirea și unitatea patriei trebue apĕrată. (Aprobărĭ).

Szell Kalman ministru-președinte: Așa este! fórte bine!

Papp Iozsef: Dér față cu acei Românĭ, carĭ sunt fiiĭ credincioșĭ ai națiunei, carĭ se simt de membri inseparabilĭ ai națiunei maghiare, trebue sĕ înceteze orĭ-ce neîncredere. (Aprobărĭ în drépta). Încrederea și iubirea are putere atractivă, pe când ura separă. Oratorul cere încredere și iubire față cu inteligența română patriotică. (Aprobărĭ). Sĕ cultivăm acel *tip maghiaro-valah* (hermafrodit.—Culeg.), care a plâns și suferit împreună cu națiunea maghiară și care întotdéuna a fost credincios patriei. (Aprobărĭ în drépta). Astădĭ datoria susținerei statului apasă pe totalitatea cetățenilor. Punctul de greutate însĕ este în forțele intelectuale ale națiunei maghiare. (Apro-bărĭ). În aceste forțe trebue contopite tóte forțele intelectuale, pe carĭ le produc rassele nemaghiare din țéră. *Trebue pescuite mărgăritarele* și trebue aședate ca podóbe pe coróna sântului Stefan (Aprobărĭ generale). Scopul acesta însĕ numai așa îl vom puté ajunge, cel puțin la rassa română, décă sprijinim pe intelectualii eșițĭ din sînul rassei române. (Aproqărĭ).

În acéstă patrie în timp de 30 de anĭ, cultura maghiară a făcut așa progrese, încât nicĭ un om inteligent nu se póte sustrage influenței ei. Este necesar acum, ca acéstă inteligență sĕ fie conservată și sĕ nu fie eliminată. Declară, că primesce budgetul.

Președintele suspendéză ședința pe 5 minute.

SCIRILE DILEI.

21 Ianuarie v.

Centenarul lui Heliade. Sâmbătă, cu ocasiunea împlinirei a-o sută de anĭ dela nascerea lui Ioan Heliade Rădulescu, s'a oficiat un parastas la biserica Mavroghenĭ dela șosea (Bucurescĭ), unde se află îngropat corpul părintelui literatureĭ române. Au fost față la oficiarea acestui serviciŭ religios d-nii Ioan I. Heliade Rădulescu, fiiul lui I. Heliade Rădulescu, cu copiiĭ; general Tell, representant al comisiunei pentru serbătorirea centenarului; căpitan Slătineanu, consilier comunal; Crătunescu și Rîmniceanu, din partea Senatului; Al. Filipescu, senator; Bellu, pensionar; Moșoiu, advocat, vĕrul d-lui Ioan I. Heliade Rădulescu, cu d-na și d-ra; Adamescu. secretar general al ministerului de instrucție; Ghiță Ioan; Sofia Heliade Rădulescu, starița mănăstirei Ciorogîrla, fiica lui Ioan Heliade Rădulescu; I. Procopie Dimitrescu. primarul Capitalei, cu familia; Dimitrie Antonescu, epitrop; Persu, profesor; etc. Parastasul s'a început la órele 10 diminéța și a fost oficiat de către vicarul metropoliei Nifon asistat de trei preoțĭ și un diacon. La órele 10$^1/_4$ preoții urmațĭ de asistențĭ au părăsit biserica, ieșind afară și îndreptându-se spre mormênt, căruia i-au dat bine-cuvêntarea. Mormêntul era împodobit cu stégurĭ și brad și în momentul binecuvêntărei a fost fotografat. La 10 și $^1/_2$ serviciul se sfîrși. După cererea metropoliei și a primăriei, osĕmintele lui Ioan Heliade Rădulescu vor fi transportate și îngropate la cimitirul Bellu.

Din Arad se scrie, că P. S. Sa Episcopul *Iosif Goldiș* plécă adĭ, în 3 Februarie pentru timp mai îndelungar la Rontĕu. Pentru timpul absenței sale a însărcinat cu resolvirea afacerilor. presidiale la Consistor pe P. C. Sa archimandritul Augustin *Hamsea.*

Dela comună. Representanța orășenéscă este convocată în adunare generală ordinară pe diua de Miercurĭ, 5 Februarie, eventual Joi, 6 Februarie órele 3 p. m.

La înmormêntarea regretatei *Elena George Ioan* născ. *Nicolau,* ce s'a sĕvêrșit erĭ, Duminecă d. a., Reuniunea femeilor române a fost representată prin dómnele din comitet în frunte cu d-na presidentă Agnes Dușoiu, carĭ au depus pe sicriul decedatei membre fundatóre o frumósă cunună în numele Reuniunei. Părintele protopop Baiulescu în discursul funebru a accentuat și meritele rĕposatei pentru Reuniune.

Cunune neperitóre. Dela Galațĭ ni-se adreséză următórele: „Primițĭ și binevoițĭ a depune pentru fondul mesei studenților dela gimnasiul român din Brașov 40 Lei în amintirea regretatei nóstre mătușe și nașe Elena G. Ioan născ. Nicolau. — *Familia General M. Groza.*"

Virchov bolnav. Din *Berlin* se anunță, că Dr. *Virchov* este grav bolnav. Un buletin dat alaltăerĭ séra spune, că puterile fisice și spirituale ale bolnavul au scădut fórte mult.

Recrutarea în România. Sâmbătă s'a împărțit în cameră următorul proiect de lege: Din clasa anului 1903 se va chema sub drapel un numĕr de 22.000 tinerĭ pentru unitățile permanente și cadrele permanente ale escadrónele cu schimbul; un numĕr de 3.100 tinerĭ pentru cavaleria cu schimbul, precum și un numĕr de 500 tinerĭ pentru marina militară. Restul tinerilor înscrișĭ, deducêndu-se dispensații, carĭ vor fi vărsațĭ în elementul milițiilor, conform legei de recrutare se vor vĕrsa în trupa cu schimbul a regimentelor de infanterie, chemându-se după rêndul sorțului, pentru complectarea golurilor budgetare, ce se vor ivi în unitățile mai sus arătate. Recrutarea se va face și contingentul se va chema conform legei asupra recrutărei și în basa celor prevĕdute de legea asupra organisărei puterei armate.

Balul mascat al reuniunei de femei rom. cat. Pregătirile făcute pentru balul mascat al reun. femeilor rom. cat., ce se va ține în séra de *4 Februarie,* s'au terminat deja. Acest bal promite a fi unul din cele mai interesante prin glumele și surprisele de carneval. ce se vor pune la cale. S'au luat disposiții pentru a-se oferi publicului un bufet bogat. Suntem rugațĭ a aduce la cunoscința publicului, că la mâncărĭ și bĕuturĭ *nu* se aștéptă suprasolvirĭ.

Balul guvernorului din Varșovia și Poloniĭ. Din *Lemberg* se anunță: Generalul *Certkov,* guvernatorul Poloniei rusescĭ, va da un bal strălucit în castelul Belvedere din Varșovia, la care a învitat și nobilimea polonă. Învitările sunt tipărite în limba rusécsă și pentru forma lor deosebită a produs mare consternație și revoltare în cercurile aristocrației polone. În ele nu se întrebuințéză cuvêntul *învitare,* ci *provocare,* și încă cu observarea, că cei ce nu pot participa, se anunțe acésta îndată secretarului guvernorului. Cele mai multe familii aristocrate polone au hotărît sĕ nu participe la bal. Prin scrisorĭ anonime însĕ au fost amenințate, și în urma amenințărilor acestora, s'au hotărît totușĭ sĕ participe.

Logodnă. D-șóra Augusta *Cosma* s'a logodit cu d-l Victor *Cinca* în Feiurd.

Statistică tristă. Anul trecut s'au înecat *1018 corăbii,* și s'au stricat în urma naufragiilor 5245 corăbii. Statistica nu spune însĕ câte viețĭ de ómenĭ au cadut victimă furiilor mării.

Un escroc cu numele *Salomon Fettmann,* care a înșelat sĕptĕmâna trecută pe bijutierul Orechovsky din Brașov cu ... vaere în sumă de 900 coróne, a fo... arestat în Miskolcz. S'au găsit la el ...ote obiectele escrocate, afară de 2 ciasornice, pe carĭ la amanetase.

O trupă de soldațĭ înghețată. În Japonia s'a întâmplat dilele trecute o tragedie mișcătóre. O trupă de 210 soldațĭ condusă de un major, a plecat în 25 Ianuarie din orașul Aomori pe-un mare viscol cu zăpadă, a rĕtăcit drumul și, afară de un soldat, toțĭ ceilalțĭ 209 s'au prăpădit de frig.

„Vestalinele" interdise. Am amintit despre propunerea lui Avarffy din Arad relativă la interdicerea operetei pornologice „Vestalinele". În diua de 31 Ianuarie comitetul teatral din Arad s'a ocupat cu acéstă cestiune și după nisce desbaterĭ furtunóse, propunerea a fost primită cu votul decisiv al fișpanul Urban, căcĭ din cei 10 membri 5 au votat pro 5 contra, așa că a fost nevoie de intervenția presidială.

Halucinațiunĭ maghiare.

Sub titlul *„Mare mișelie, — Un învețător reformat condamnat la spândurătóre"* diarul „Székelység" din Tĕrgul-Mureșului publică următórele născocirĭ șoviniste:

„O întêmplare ciudată ține în agitație pe locuitorii maghiarĭ ai comunei Bala (comitatul Mureș-Turda). Casul este atât de important, încât merită cu drept cuvênt atențiunea autorităților. Și trebue sĕ ne esprimăm mirarea, că — cu tótă denunțarea ce s'a făcut — până acuma nu s'a pornit nicĭ un fel de cercetare în cestiune.

Bala este comună românéscă, în care locuesc și 16 familii maghiare, pe carĭ însĕ Românii ar vré cu orĭ ce preț sĕ le gonéscă de acolo, orĭ sĕ le romaniseze.

In esecutarea acestui plan al lor însĕ era mare piedecă învĕțătorul reformat din acea comună Simon Iozsef, pentru a căruí nimicire s'a dat lozinca printre Românĭ.

La început (pe la 8, 9 Ianuarie) îl spăriau îmbrăcându-se în formă de stafii, dér au vĕdut, că cu asemenea fleacurĭ nu-l pot goni pe învĕțătorul maghiar, s'au apucat decĭ de lucrurĭ mai marĭ și mergĕnd în curtea lui pe la miedul nopții, l'au trezit din somn și în vederea lui au ridicat furcile, pe carĭ aveau de gând sĕ-l spândure.

Cum-că nu și-au putut îndeplini planul, acésta se póte mulțumi numai unui bĕtrân de 72 anĭ cu numele Müller Gheorghe, precum și câtor-va ómenĭ mai înțelepțĭ din comună, carĭ audind de ceea-ce se pregătesce, au venit la fața locului și au intervenit în favorul învĕțătorului. Invĕțătorul de grózà a căpĕtat bólă de nervĭ și a fost transportat la spitalul din Tĕrgul-Mureșului. Casul este de supremă importanță din punct de vedere național maghiar și ne servesce ca un strigăt de alarmă din ținuturile, unde Maghiarii sunt în minoritate."

NECROLOG. Subscrișii cu inima înfrântă de durere, în numele nostru și al numĕroșilor consângenĭ anunțăm încetarea din viéță a neuitatului și mult iubitului nostru soț, tată, frate, socru și cumnat **Avel Pop Bociat,** protopop gr.-cat. și director executiv al institutului de credit și economii „Ulpiana", care 'și-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului la 27 Ianuarie 1902, în etate de 56 anĭ. Înmormêntarea va avé loc după ritul s. bisericĭ gr.-cat. în 29 Ianuarie st. n., la 2 óre p. m. Fie-'i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată! *Grădiște,* în 27 Ianuarie st. n. 1902. Carolina măr. Pop Bociat ca soție. Valeri Pop Bociat, Lucreția măr. Bora, ... și Pop Bociat, Aurelian Pop Bociat ...osa măr. fice. Mihail Pop Bociat ca frați ca ginere. Câmpian ca soră. Iustin ... noră. Niculae Măriόra măr. Pop Boc... Eugenia măr. Pop Câmpian ca cum... Bociat ca cum...

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 3 Februarie. In parlament a vorbit deputatul slovac Veselovsky, cerênd esecutarea legii de naționalitate în ceea-ce privesce instrucția în limba maternă. Veselovsky a fost des întrerupt de observațiunile ironice ale deputaților maghiarĭ.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Abonamente
la
„Gazeta Transilvaniei"
se pot face orī şi când pe timp mai îndelungat séu lunare.

„Călindarul Plugarului"
pe anul comun 1902.

A apărut şi se póte procura dela *Tipografia A. Mureşianu* (Braşov) „**Călindarul Plugarului**" pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călindar, care se estinde pe 9 cóle de tipar format 8⁰ mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sërbătorile şi alte ḑile schimbătóre; calculul sërbătorilor mai marī; Porturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunī ale anului cu sfaturī pentru plugarī şi semnele de timp după calendarul de 100 de anī.

Urméză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postelor; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; Tĕrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă în ordine alfabetică şi apoi după lună şi ḑi; Tîrgurile din Bucovina; Mĕsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucăţī alese de cetit: „Cetatea dela Fântânele"; (Moţul: Teofil Frâncu); „O scrisóre dela Muselim Selo" (poesie de G. Coşbuc); „Frumósa Irina" (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară" (poesie de Z. Bârsan-Veturio); „Grăuntele de grâu" (de contele Lew Tolstoi); „Bĕtrânul clopotar" (Idilă de primăvară, (de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia" (Proverbe de Marion); „Doué hiene" (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Gâscele Ovreului" (anecdotă, de Cărăbuş).

Partea economică: „O ramură de producţiune şi avuţia naţională"; „Faceţī pânză în casă" (ambele de Dr. G. Maior); „Economia": „Iernatul vitelor". — Urméză diferite poveţe; lectură distractivă, glume etc.

Călindarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (în partea literară.)

Un esemplar „Călindarul Plugarului" costă 25 cr. (50 banī), plus 5 banī porto postal. *Vendĕtorilor se dă rabat cuvenit.*

Cursul la bursa din Viena.
Din 1 Februarie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%.	119.75
Renta de corone ung. 4%. . . .	96.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121 25
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	101 —
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.30
Bonurī rurale ungare 4%	95.60
Bonurī rurale croate-slavone . . .	94.50
Impr. ung. cu premii	183 —
Losurī pentru reg. Tisei şi Seghedin	154 —
Renta de argint austr.	101.05
Renta de hârtie austr.	100.90
Renta de aur austr.	120.60
Losurī din 1860.	146.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară.	16 40
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	687.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	672.75
Napoleondorī.	19 04
Mărcī imperiale germane . . .	117.15
Paris vista	239.47½
Rente de co	95.40
Nota italiene austr. 4% . . .	98.—
. . . .	93 20

Cursul pieţei [illegible]aşov.
Din 3 Februarie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.[illegible]
Napoleond'orī.	Cump.	19.—	Vênd.	19.04
Galbenī	Cump.	11.34	Vênd.	11.40
Ruble Rusescī	Cump.	127.—	Vênd.	128.—
Mărcī germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescī	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
S[illegible] fonc. Albina 5%		100	Vênd.	101.—

Nr. 1318—1902

PUBLICAŢIUNE.

Joi, în 20 Februarie 1902 la 10 óre a. m. se va ţiné **licitaţiune cu oferte în scris** la oficiul economic orăşenesc spre a se da în întreprindere **asortarea uzinei de gaz** cu 500 grămeḑī = 2000 metri cubicī blane de brad, séu prin uscate şi deplin sănĕtóse pentru producerea de gaz aerian.

Amatoriī de astfel de intreprinderī au a-şī înainta ofertele lor în scris, sigilate, provĕḑute cu timbru de 1 corónă şi cu 300 coróne ca vadiu, cel mult până în 20 Februarie a. c. 10 óre a. m. la oficiul orăşenesc.

In oferte trebue sĕ se arete preţul pentru fie-care grămadă (a 4 metri cubicī) de blane de brad séu de pin, esprimat esact şi clar atât în cifre, cât şi în litere, tot asemenea ofertele au sĕ cuprindă declaraţiunea, că oferentului 'i sunt cunoscute condiţiunile de contract şi ofert şi că sĕ supune acelora necondiţionat.

Condiţiunī mai detaiate se pot lua în vedere de orī-cine la oficiul economic orăşenesc în órele de oficiu îndatinate, adecă dela 8—12 a. m.

Braşov, 25 Ianuarie 1902.

(401,1—1) *Magistratul orăşenesc.*

Nr. 495—1902.

PUBLICAŢIUNE.

La 18 Februarie 1902 înainte de améḑī **la 10 óre** se va ţiné **licitaţie cu oferte** spre a se da în antrepriză lucrările pentru **prelungirea drumului** din **Stöfene** în lungime de 1020 metri cu preţul proiectat de **2044 cor.**

Condiţiunile mai detaiate pot fi luate în vedere până la ḑiua licitaţiunei la oficiul economic orăşenesc în órele de oficiu a. m.

Braşov, 28 Ianuarie 1902.

401,1—2. *Magistratul orăşenesc.*

„LIPOVANA", institut de credit şi economii în Lipova.

CONVOCARE.

Domniī acţionarī ai institutului de credit şi economiī „LIPOVANA", societate pe acţiī, se învită la a

VIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ţiné **în 20 Februarie st. n. 1902, la 10 óre a. m** în localul institutului, opidul **Lipova**.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcţiunei pe anul al optulea de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Deciderea, respective aprobarea bilanţului pe 1901; darea absolutorului direcţiunei şi a comitetului de supraveghere (§ 26 din statute).
4. Deciderea asupra întrebuinţărei profitului curat şi ficsarea dividendelor pe 1901. (§ 26 şi 46 din statute.)
5. Pertractarea eventualelor propunerī (§ 26 litera g din statute).
6. Alegerea a 3 membri în direcţiune.

Domnii acţionarī, carī voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu § 16 din statute sĕ avisézā a depune la cassa institutului acţiile, înainte de deschiderea adunărei generale

Lipova, în 23 Ianuarie 1902.

Ales Mocsonyi, m. p.
preşedinte.

Contul Bilanţului.

A C T I V:		Coróne	f.	P A S I V:		Coróne	f.
Cassa în numĕrar		7728	06	Capital		100000	—
Escompt		654355	10	Fond de reservă		37277	16
Credite personale		32418	—	Fond de pensiune		2468	—
Credite cambiale cu acoperire hipotec.		74509	98	Depunerī		472659	35
Imprumut hipotecar.		29219	—	Reescompt		181260	—
Lombard		9748	50	Dividende pe 1899	32.—		
Efecte		2863	—	„ „ 1900	128.—	160	—
Mobiliar . . . . cor.	1008 —			Interese transitóre		6851	09
amortisare . . . . . . „	108 —	900	—	Diverse conturī creditóre		1012	32
Giro-Conto		692	33	Profit curat		20002	16
Cont-Curent		2517	29				
Diverse conturī debitóre		6728	82				
		821690	08			821690	08

Profit şi Perderī

E Ş I T E:		Coróne	f.	Î N T R A T E:		Coróne	f.
Interese de depunerī . cor.	22484.70			Interese: de escompt . . .	59663.28		
„ „ reescompt . „	13320 79			„ de credite personale .	3332.05		
„ „ cont curent. „	118.25	35923	74	„ „ „ cambiale cu acoperire hipotecară	5641.41		
Spese		2160	49	„ de imprumut hipotecar	2498 17		
Salare, chirie, diverse		6996	90	„ de lombard	611 50		
Marce de presenţă		933	—	„ de efecte	145.—	71891	41
Contribuţiune directă . . .	6603 76			Provisiunī		3085	11
10% dare după inter. la depunerī	2248.47	8852	23				
Amortisare din mobiliar		108	—				
Profit curat		20002	6				
		74976	52			74976	52

Lipova, 31 Decemvrie 1901.

Voica Hamsea m. p.
director esecutiv.

Ioan Dejenariu m. p.
prim-contabil.

Direcţiunea:

I. Cimponeriu m. p., Dr. G. Popescu m. p., V. Dehelean m. p., P. Papp m. p., A. Ciugudean m. p., I. Crişan m. p.

Confrontându-se cu cărţile principale şi ausiliare le-am aflat esacte.

Lipova, 23 Ianuarie 1902.

Comitetul de supraveghiare:

Teodor Ceontea m. p., preşedinte. *Teodor Cosma m. p., Stefan Bordoşiu m. p., Vasile Bogoiu m. p., Terenţiu Petroviciu m. p.*

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.